

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้ Strategies of Homestay Tourism in Southern Region

จตุติมา บุญมี^{1*}, ธนินทร์ สังขดวง², และ ปัทศักรกรณ์ อารีย์กุล³
Jutima Boonmee^{1*}, Thanin Sangkhaduang², and Phatchakorn Areekul³

^{1,2}วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

^{1,2}College of Hospitality and Tourism, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang Campus

³คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

³Faculty of Science and Fisheries Technology, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang Campus

*ติดต่อผู้เขียน jutima.b@rmutsv.ac.th

ส่งบทความ 11 มิถุนายน 2560 | แก้ไข 29 กันยายน 2560 | ตอรับ 11 ตุลาคม 2560 | เผยแพร่ 28 พฤศจิกายน 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะเด่นและกิจกรรมของโฮมสเตย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในภาคใต้ 2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโฮมสเตย์ในภาคใต้ และ 3) กำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก 1 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 คน คือ ผู้นำโฮมสเตย์หรือบุคคลที่ถือว่าเป็นตัวแทนของโฮมสเตย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากโฮมสเตย์ 14 แห่ง ใน 9 จังหวัดของภาคใต้ โดยใช้การวิเคราะห์ SWOT การสังเคราะห์ TOWS Matrix วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย พบว่า 1) โฮมสเตย์ในภาคใต้มีลักษณะเด่นที่เกี่ยวข้องกับบริบทพื้นที่และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ผูกพันกับอาชีพเกษตรกรรม และการทำประมงชายฝั่ง ส่งผลต่อกิจกรรมที่มีรูปแบบเกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ ทะเล ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและประเพณี 2) สภาพแวดล้อมภายใน ด้านจุดแข็ง ประกอบด้วย การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยี การปรับปรุงมาตรฐานโฮมสเตย์ให้มีคุณภาพ การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายความร่วมมือ และมีกรอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านจุดอ่อน ประกอบด้วย ขาดการวางแผนทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ขาดความพร้อมในการร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม บุคลากรขาดทักษะการสื่อสารด้านภาษา การสื่อความหมาย และขาดงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดการทรัพยากร สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านโอกาส ประกอบด้วย มีทำเลที่ตั้งที่โดดเด่น วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณีที่น่าดึงดูดใจ และกระแสความนิยมการท่องเที่ยววิถีไทยและการท่องเที่ยวชุมชน ด้านอุปสรรค ประกอบด้วย ความไม่ต่อเนื่องในการพัฒนาของหน่วยงานภาครัฐ การท่องเที่ยวกระแสหลักที่ขาดจิตสำนึกรับผิดชอบของนักท่องเที่ยว และการแข่งขันของธุรกิจที่พักที่มีลักษณะเดียวกัน และ 3) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้ สรุปได้ 6 ประเด็น คือ 1) การพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการรองรับด้านการท่องเที่ยว 2) การกระจายรายได้และผลประโยชน์ 3) การพัฒนาคุณภาพการบริการ 4) การวางแผนทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ 5) การพัฒนาคู่มือการให้บริการและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และ 6) การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ต่อชุมชนในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความยั่งยืนทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์, การท่องเที่ยวโฮมสเตย์, ภาคใต้

Abstract

This research aimed to 1) study the outstanding characteristics and the activities of standardized homestay in the South, 2) analyze internal and external environments of homestay in the South, 3) determine the strategies for homestay tourism in the South. The research employed qualitative research using one sample group of 14 people which were homestay leaders or persons who considered to be a representative of standardized homestay from nine provinces of the South. The data were analyzed by SWOT, TOWS Matrix, content analysis, and group discussion.

The finding revealed as follows. 1) The outstanding characteristic of homestay in the South was relevant to area context and lifestyle associated with agriculture and coastal fishery that had an effect on the activities related to natural resources, ocean, history, culture and tradition. 2) Internal environment in regard to the strength included developing

infrastructure and technology, improving homestay quality, learning through collaborative network, and preserving natural resources and environment. Internal environment in regard to the weakness composed of the deficiency of marketing and public relations planning, team collaboration, communication skills in language and interpretation of the staffs, and fund for external environment management. The opportunities were remarkable location, way of life, history, attractive culture and tradition, and trend of Discover Thainess and community tourism. The threat consisted of discontinuity in development of government sector, mainstream tourism with the lack of a sense of responsibility of tourists, and competition of the same lodging business. 3) Strategies of homestay tourism in the South were summarized in 6 strategic issues which were 1) development of capacity and readiness for tourism, 2) distribution of income and benefit, 3) development of service quality, 4) marketing and public relations planning for homestay tourism, 5) manual development of service and tourism activities, and 6) conservation of tourism resources for enhancing benefit to community in creating economic stability, and, sustainable social, culture and environment.

Keywords: strategy, homestay tourism, southern region

■ บทนำ

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 ได้ประเมินสถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยว่า แนวโน้มการท่องเที่ยวสามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ด้วยจุดเด่นด้านทำเลที่ตั้ง และความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว ประกอบกับเอกลักษณ์ความเป็นไทย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) เช่น การนำนโยบายการท่องเที่ยววิถีไทย (Discover Thainess) มาเป็นเครื่องมือส่งเสริม การท่องเที่ยวทำให้เกิดรายได้เป็นจำนวนมากให้กับประเทศไทย โดยปี พ.ศ. 2558 มีรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 2.24 ล้านล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2559) และปี พ.ศ. 2559 จำนวน 2.52 ล้านล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560) นับเป็นความสำเร็จอันเกิดมาจากต้นทุนที่ได้เปรียบทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตซึ่งมีเอกลักษณ์และความโดดเด่นเฉพาะ ถือเป็นยุทธศาสตร์ที่ได้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อพัฒนาให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน พร้อมประสบการณ์ใหม่ของนักท่องเที่ยว (สุธัมมะ ธรรมศักดิ์, นพพร วงศ์วิวัฒน์, และ นัฏฐพงษ์ จำปาเกิดทรัพย์, 2558)

การนำเอกลักษณ์ความเป็นไทยมาสร้างประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ จากการให้บริการที่พัก สัมผัสวัฒนธรรมชนบท โดยกรมการท่องเที่ยวได้จัดทำมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ซึ่งระยะเวลาของการรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยมีกำหนดคราวละ 3 ปี เมื่อครบอายุการรับรอง ผู้ประกอบการจะต้องยื่นใบสมัครขอรับการประเมินใหม่ ทั้งนี้จากข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2557 มีชุมชนที่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย จำนวน 142 แห่ง ใน 51 จังหวัด (กรมการท่องเที่ยว, 2558) และในปี พ.ศ. 2555-2558 มีโฮมสเตย์ผ่านการประเมิน จำนวน 140 แห่ง ใน 51 จังหวัด โดยในพื้นที่ภาคใต้มีจำนวน 20 แห่ง ใน 8 จังหวัด (กรมการท่องเที่ยว, 2555)

มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยจึงเปรียบเสมือนคู่มือที่ช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าใจต่อการจัดการด้านที่พักและกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนอย่างถูกต้อง ซึ่งหากผู้ประกอบการ ไม่มีความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการ อาจนำไปสู่ผลกระทบทางลบต่อชุมชนและนักท่องเที่ยวได้ (ดวงจิตตา พัทธโน และ เกิดศิริ เจริญวิศาล, 2558) ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐจึงควรมีการกระตุ้นให้ผู้ประกอบการโฮมสเตย์หรือชุมชนเห็นความสำคัญของการได้รับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย เพราะนอกจากทำให้สมาชิกในชุมชนมีรายได้เสริมจากการให้บริการที่พักอย่างถูกต้องแล้ว โฮมสเตย์ยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เชื่อมโยงสู่การอนุรักษ์และฟื้นฟูทางวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก สร้างโอกาสต่อเนื่องไปสู่การแข่งขันและพัฒนาเพื่อได้รับการรับรองมาตรฐานที่สูงขึ้น เช่น มาตรฐานโฮมสเตย์ของอาเซียน เป็นต้น

ภาคใต้เป็นภูมิภาคหนึ่งของประเทศไทยที่มีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศ เนื่องจากมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวทางทะเล จากสถิตินักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวในภาคใต้ปี พ.ศ. 2558 ประมาณ 26,770,028 คน สร้างรายได้มากถึง 201,217.99 ล้านบาท เมื่อเทียบกับสัดส่วนจำนวนและรายได้จากทุกภาคในปีเดียวกัน ถึงแม้ด้านจำนวนนักท่องเที่ยวภาคใต้อยู่ในอันดับที่สี่ รองจากภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันตก แต่ในด้านรายได้ภาคใต้อยู่ในอันดับหนึ่งในการดึงดูดเงินตราเข้าสู่ประเทศ (กรมการท่องเที่ยว, 2559) แสดงให้เห็นถึงความน่าดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว และความคุ้มค่าในการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่สูงกว่าภาคอื่นๆ นับเป็นโอกาสดีในการเจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ ที่มีค่าใช้จ่ายในระหว่างการเดินทางด้วยมูลค่าสูงกว่า

นักท่องเที่ยวกลุ่มทั่วไปในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อค้นหาประสบการณ์ใหม่ โดยศักยภาพการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และการท่องเที่ยว โดยชุมชน (ภาคใต้ 14 จังหวัดจับมือเตรียมจัดงานโฮมสเตย์นานาชาติ, 2559) ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถเกื้อหนุนให้เกิดการท่องเที่ยวชุมชนได้เป็นอย่างดี

มีงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของโฮมสเตย์ ในการสร้างรายได้และความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของชุมชน เช่น งานวิจัยของ บุญทัน ดอกไธสง และ ปิยะนันต์ จันทร์แหกกล้า (2559) กล่าวถึงความสำคัญของการกำหนดนโยบายหรือการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาธุรกิจโฮมสเตย์ให้เกิดรายได้ต่อชุมชนท้องถิ่น ซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมาผู้วิจัยยังไม่พบว่า มีงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโฮมสเตย์ของภาคใต้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโฮมสเตย์ของภาคใต้ เพื่อได้ทราบถึงลักษณะเด่นและกิจกรรม ทราบถึงสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อนำไปกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้ สำหรับเป็นแผนการปฏิบัติงานที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างโอกาสในการแข่งขัน โดยอาศัยความได้เปรียบเชิงคุณค่าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมให้เกิดการพัฒนาที่นำไปสู่ความยั่งยืนของชุมชน

■ วัตถุประสงค์การวิจัย

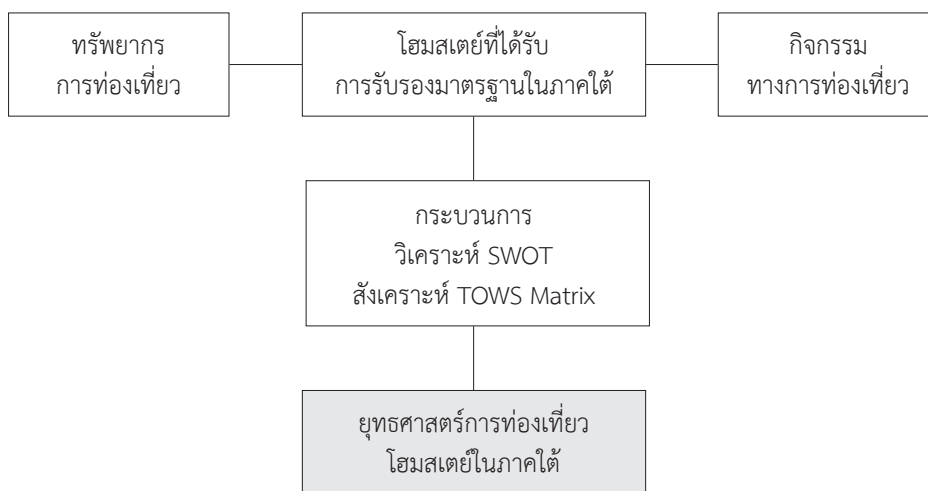
1. เพื่อศึกษาลักษณะเด่นและกิจกรรมของโฮมสเตย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในภาคใต้
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโฮมสเตย์ในภาคใต้
3. เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้

■ การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดโฮมสเตย์เกิดขึ้นครั้งแรกในทวีปยุโรป ในช่วงปลายทศวรรษ 1970 ยังไม่มีการตีความเฉพาะของคำว่า โฮมสเตย์ เพราะว่ามีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ เช่น ในประเทศออสเตรเลียมีการจัดที่พักแบบบ้านพักในฟาร์ม ซึ่งเป็นแนวคิดที่คล้ายกับโฮมสเตย์ ในประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นลักษณะของการเข้าพักร่วมกับเจ้าของบ้าน และมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่อกัน (Mapjabil et al, 2015) สำหรับประเทศไทยกรมการท่องเที่ยวให้ความหมายของคำว่า โฮมสเตย์ หมายถึง การท่องเที่ยวในรูปแบบหนึ่ง ที่นักท่องเที่ยวจะต้องพักร่วมกับเจ้าของบ้านชายคาเดียวกันโดยมีห้องพัก

หรือพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านเหลือนำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวได้พักชั่วคราว ซึ่งมีจำนวนไม่เกิน 4 ห้อง มีผู้พักรวมกันไม่เกิน 20 คน โดยมีค่าตอบแทน และจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร อันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริม ซึ่งเป็นไปตามบทนิยามคำว่า “โรงแรม” แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 และได้ขึ้นทะเบียนกับกรมการท่องเที่ยวตามหลักเกณฑ์ที่กรมการท่องเที่ยวกำหนดเพื่อรักษาระดับคุณภาพมาตรฐานเช่นเดียวกัน (กรมการท่องเที่ยว, 2558) และในปัจจุบันกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีการจัดทำมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน (ASEAN homestay standard) เพื่อเพิ่มคุณภาพของการบริการ และสร้างประสบการณ์ที่มีคุณภาพให้นักท่องเที่ยว โดยพิจารณาถึงความจำเป็น ความสามารถในการรองรับ และวัฒนธรรมที่หลากหลายของกลุ่มประเทศสมาชิก โดยกำหนดเกณฑ์ตัวชี้วัด 9 ข้อ ประกอบด้วย 1) เจ้าของบ้าน 2) ที่พัก 3) กิจกรรม 4) การจัดการ 5) ทำเลที่ตั้ง 6) สุขอนามัยและความสะอาด 7) ระบบดูแลและรักษาความปลอดภัย 8) การตลาดและการส่งเสริมทางการตลาด และ 9) หลักการความยั่งยืน (ASEAN secretariat, 2016) ดังนั้นในงานวิจัยครั้งนี้จึงเลือกศึกษาโฮมสเตย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในพื้นที่ภาคใต้เพื่อคุณภาพในการให้บริการและประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของโฮมสเตย์มากมาย เช่น การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และช่วยส่งเสริมให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนนั้นดีขึ้น (ไพจิตร ประดิษฐ์ผล และ มนสิชา เพชรานนท์, 2553) จากผลกำไรทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Shukor, Salleh, Othman, & Idris, 2014) ซึ่งการจะบรรลุเป้าหมายต่างๆ ได้นั้นจำเป็นต้องมีการกำหนดทิศทาง เพื่อวางแผนสำหรับการดำเนินงานในระยะยาว อาศัยกระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (ไพบุลย์ โพธิ์สุวรรณ, 2555) เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโฮมสเตย์ ให้มีการบริหารจัดการที่ดี และเกิดจากความร่วมมือในหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน (บุญทัน ดอกไธสง และ ปิยะนันต์ จันทร์แหกกล้า, 2559) โดยอาศัยการบูรณาการความร่วมมือการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันในทุกๆ กระบวนการ นับตั้งแต่การร่วมรับรู้ การวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบ การปรับปรุงและพัฒนา ตลอดจน การร่วมรับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม (กชธมน วงศ์คำ, 2555)

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภูมิกอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อต้องการอธิบายสภาพการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดและสรุปข้อมูลที่รวบรวมได้ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กับกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) (อัศวิน แสงพิบูล, 2556, น. 45, 170-171) 1 กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้นำโฮมสเตย์หรือบุคคลที่ถือว่าเป็นตัวแทนของโฮมสเตย์ในภาคใต้ จำนวนทั้งสิ้น 14 คน จากรายชื่อโฮมสเตย์ทั้งหมด 14 แห่ง ใน 9 จังหวัด ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในปี พ.ศ. 2559 (นับรวมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์) (วัลภา ดงเรืองศรี, 2559, พฤษภาคม 13, การสื่อสารส่วนบุคคล) โดยประกอบไปด้วย 1) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ ละอู โฮมสเตย์ 2) จังหวัดชุมพร ได้แก่ บ้านเกาะพิทักษ์ และโฮมสเตย์บ้านทอน-อม 3) จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนหมู่บ้านประวัติศาสตร์บ้านช่องช้าง 4) จังหวัดระนอง ได้แก่ กลุ่มจัดการท่องเที่ยวบ้านในวงโฮมสเตย์ 5) จังหวัดพังงา ได้แก่ โฮมสเตย์เกาะยาวน้อย 6) จังหวัดกระบี่ ได้แก่ กลุ่มโฮมสเตย์บ้านเกาะกลาง และโฮมสเตย์บ้านนาติน 7) จังหวัดตรัง ได้แก่ บ่อหินฟาร์มสเตย์ ชมรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนเกาะลิบง และบ้านลำขนุนโฮมสเตย์ 8) จังหวัดพัทลุง ได้แก่ เขาจันทร์โฮมสเตย์ และชัยบุรีเมืองเก่าพัทลุงโฮมสเตย์ และ 9) จังหวัดสงขลา ได้แก่ โฮมสเตย์บ้านขาว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้การสังเกตการณ์ (observation) ร่วมกับแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) โดยกำหนดประเด็นข้อคำถามไว้หลวมๆ (วรรณดี สุทธิรักษาร, 2556, น. 89-91) เก็บข้อมูลโดยการสังเกตการณ์ร่วมกับการสัมภาษณ์จำนวน 14 ครั้ง รวมเวลาทั้งสิ้น 90 ชั่วโมง แบ่งออกเป็น 2 ช่วงเวลา ตั้งแต่วันที่ 22-26 มิถุนายน 2559 และวันที่ 11-14 กรกฎาคม 2559 จนได้ข้อมูลครบทุกพื้นที่ ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำยุทธศาสตร์ (ไพบุลย์ โพธิ์สุวรรณ, 2555) มาใช้ในการช่วยสร้างแนวคำถามเกี่ยวกับลักษณะเด่นและกิจกรรมของโฮมสเตย์ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโฮมสเตย์ ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาโฮมสเตย์ ซึ่งก่อนนำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่มีข้อคำถามครอบคลุมครบถ้วนและสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ นอกจากนี้จัดสนทนากลุ่มย่อย (focus group) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์ SWOT การสังเคราะห์ TOWS Matrix (มนตรี สิงห์สุวรรณ, ม.ป.ป.) การวิเคราะห์เนื้อหาและวิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (methodological triangulation) ซึ่งใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ กัน เพื่อรวบรวม

ข้อมูลเรื่องเดียวกัน จากการสังเกตควบคุมการซักถามพร้อม กับศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสาร เพื่อทดสอบให้แน่ใจว่าการ วิเคราะห์และเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นถูกต้องหรือไม่ (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2552, น. 128-137) ในลักษณะของการนำข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้สังเกตเห็นและตีความหมาย ตามข้อเท็จจริงแล้ว มาให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดอ่านทบทวนว่า

ข้อมูลนั้นมีความเที่ยงตรงตามที่เป็นอยู่จริง

■ ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ลักษณะเด่นและกิจกรรมของโฮมสเตย์ที่ได้รับการ รับรองมาตรฐานในภาคใต้

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลลักษณะเด่นและกิจกรรมของโฮมสเตย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในภาคใต้

ลำดับที่	โฮมสเตย์	ลักษณะเด่นและกิจกรรม
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์		
1	ละอูโฮมสเตย์	เป็นหมู่บ้านเกษตรกรรมที่แวดล้อมด้วยธรรมชาติป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ มีวิถีชีวิตตาม แนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง การประกอบอาชีพเลี้ยงโคนม ผสมผสาน วัฒนธรรมประเพณีของ 3 เชื้อสาย ได้แก่ กะเหรี่ยง กะหร่างและไทย “...ที่นี่มีหลายอย่าง เต้นๆ เลยกี่เลี้ยงโค ดูธรรมชาติ ดูช้าง ดูวัฒนธรรมเพื่อนบ้านชาวเขา...” (น้ำ นามสมมติ, 2559, กรกฎาคม 13, สัมภาษณ์)
จังหวัดชุมพร		
2	บ้านเกาะพิทักษ์	เป็นหมู่บ้านในเกาะเล็ก ๆ ที่ชุมชนชาวพุทธอาศัยอยู่ท่ามกลางความอุดมสมบูรณ์ ของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ประกอบอาชีพประมง ยึดแนวทางการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม มีการแปรรูปอาหารทะเล และการทำสวนสมรม “...เราเน้นหนักเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมบ้านเรา ดูแลปะการัง ช่วยกันดูแลขยะ ปลูกผักปลอดสาร...” (ชม นามสมมติ, 2559, กรกฎาคม 12, สัมภาษณ์)
3	โฮมสเตย์บ้านทอน-อม	เป็นหมู่บ้านเกษตรกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ที่แวดล้อมด้วยพืชพรรณ และผลิตผลทางการเกษตร เช่น การทำสวนผลไม้ สวนสมรม ปลูกพืชผักสวนครัว และการเลี้ยงสัตว์ “...ที่นี่เป็นศูนย์กิจกรรมธรรมชาติ ปลูกทุกอย่างที่อยากกิน เป็นหมู่บ้านนำร่องพอเพียง...” (นิม นามสมมติ, 2559, กรกฎาคม 12, สัมภาษณ์)
จังหวัดสุราษฎร์ธานี		
4	กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนหมู่บ้าน ประวัติศาสตร์บ้านช่องช้าง	เป็นหมู่บ้านเกษตรกรรมที่อยู่ท่ามกลางธรรมชาติภูเขาและป่าไม้ มีเรื่องราว ทางประวัติศาสตร์อันยาวนานในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2484) เกี่ยวกับ พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย มีการจัดสร้างอนุสรณ์สถานบ้านช่องช้าง เพื่อเป็นอนุสรณ์ของวีรชนในเขตภาคใต้ตอนบน “...ปากทางมีรูปปั้นช้าง มีป่ามาก มีร่องรอยของการต่อสู้ อยากให้คนรุ่นหลังเห็นประวัติในอดีต กับปัจจุบันที่เปลี่ยนไปแล้ว...” (ไม้ นามสมมติ, 2559, กรกฎาคม 11, สัมภาษณ์)
จังหวัดระนอง		
5	กลุ่มจัดการท่องเที่ยวบ้านในวงโฮมสเตย์	เป็นหมู่บ้านเกษตรกรรมที่อยู่ในวงล้อมของหุบเขา (ในวง คือ วงล้อมของภูเขา) ธรรมชาติป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวอีสานที่ย้ายถิ่นฐาน มาอยู่จนเป็นชุมชนที่มีวัฒนธรรมเหนียวแน่น “...เป็นชุมชนได้ 30 ปีแล้ว พื้นที่เป็นกระทะ อยู่ในวงของภูเขารอบๆ เป็นพื้นที่ป่า ส่วนใหญ่ทุกคนก็มีสวนผลไม้...” (รักษ์ นามสมมติ, 2559, กรกฎาคม 14, สัมภาษณ์)

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลลักษณะเด่นและกิจกรรมของโฮมสเตย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในภาคใต้ (ต่อ)

ลำดับที่	โฮมสเตย์	ลักษณะเด่นและกิจกรรม
จังหวัดพังงา		
6	โฮมสเตย์เกาะยวน้อย	เป็นหมู่บ้านในเกาะที่สวยงาม มีชื่อเสียง มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ ทั้งป่าเขา ทุ่งนาและทะเล ยึดอาชีพการทำประมงพื้นบ้าน การทำนา ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ ตามวิถีชุมชนมุสลิม
“...พามาชมวิถีของคนเกาะ ชาวประมง การทำสวนยาง การวางไซกุ้ง มีนา สป่าควาย ใครจะมาก็คิดเหมือนญาติที่มาเยี่ยม...” (เมือง นามสมมติ, 2559, มิถุนายน 22, สัมภาษณ์)		
จังหวัดกระบี่		
7	กลุ่มโฮมสเตย์บ้านเกาะกลาง	เป็นหมู่บ้านในเกาะกลางน้ำของจังหวัดกระบี่ ห้อมล้อมด้วยป่าชายเลน ที่อุดมสมบูรณ์ สัมผัสวิถีชีวิตชุมชนที่ใช้ชีวิตอย่างสงบ เรียบง่าย กับอาชีพประมง หัตถกรรมและเกษตรกรรม
“...ชาวบ้านมีความเป็นมิตร อยู่ใกล้เมืองแต่ยังทำอาชีพดั้งเดิม ทำประมง วางอวนกุ้ง ทำนา ทำผ้าปาเต๊ะ เรือหัวโพง...” (ใจ นามสมมติ, 2559, มิถุนายน 23, สัมภาษณ์)		
8	โฮมสเตย์บ้านนาติน	เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนมุสลิม ใจกลางเมืองแหล่งท่องเที่ยว อ่าวนางที่ยังคงวิถีและอัตลักษณ์ชุมชน
“...เรายังคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ยังมีการกรีดยาง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ชาวต่างชาติชื่นชอบ จนไปถึงการทำอาหารพื้นบ้าน...” (ล้อม นามสมมติ, 2559, มิถุนายน 23, สัมภาษณ์)		
จังหวัดตรัง		
9	บ่อหินฟาร์มสเตย์	เป็นหมู่บ้านริมชายฝั่งทะเล ยึดอาชีพทำประมงชายฝั่ง และเพาะเลี้ยงปลากระชัง ท่ามกลางทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ทั้งเกาะแก่ง ทะเลและป่าชายเลน มีธนาคารเพาะเลี้ยงหญ้าทะเลเพื่อเป็นอาหารของพะยูน
“...ที่นี้โชคดียิ่งอยู่ในทำเลที่สมบูรณ์ สิ่งที่เราต้องทำคือ ช่วยดูแลรักษาและนำมาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม...” (พา นามสมมติ, 2559, มิถุนายน 26, สัมภาษณ์)		
10	ชมรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ และพัฒนาชุมชนเกาะลิบง	เป็นหมู่บ้านเกาะใหญ่ที่สุดของจังหวัดตรัง งดงามด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเล มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชนมุสลิม วิถีชีวิต การทำประมงชายฝั่ง เป็นพื้นที่แหล่งหญ้าทะเลสำหรับพะยูนฝูงสุดท้ายของทะเลตรัง
“...ถ้าเขามาแล้ว เขาจะมาก็อีก มาดูพะยูน เขาชอบธรรมชาติเพราะมันสวยงามจริงๆ ชาวบ้านก็ยังหาปลา มีของทะเลสดๆ...” (เสมอ นามสมมติ, 2559, มิถุนายน 26, สัมภาษณ์)		
11	บ้านลำขนุนโฮมสเตย์	เป็นหมู่บ้านที่ราบเชิงเขา อากาศเย็นสบายตลอดปี อยู่ติดบริเวณเทือกเขาบรรทัด ชาวบ้านในชุมชนดำรงวิถีชีวิตแบบพอเพียง ผสมผสานด้วยวัฒนธรรมและประเพณี พื้นบ้าน ท่ามกลางทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากร
“...เราเป็นหมู่บ้านพอเพียง ทำการเกษตรกับพลังงานทดแทน อย่างเช่น การหุงต้ม อีกอย่างเรามีวัฒนธรรม เช่น โนราไกลอน...” (ทวน นามสมมติ, 2559, มิถุนายน 26, สัมภาษณ์)		

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลลักษณะเด่นและกิจกรรมของโฮมสเตย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในภาคใต้ (ต่อ)

ลำดับที่	โฮมสเตย์	ลักษณะเด่นและกิจกรรม
จังหวัดพัทลุง		
12	เขาคันทรโฮมสเตย์	เป็นหมู่บ้านเกษตรกรรมเชิงอนุรักษ์ แวดล้อมไปด้วยธรรมชาติที่สวยงาม มีภูเขาที่มีไม้จันทร์ขาว จึงเป็นที่มาของชื่อหมู่บ้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวนยาง สวนผลไม้ และดำเนินชีวิตแบบพอเพียง
“...ส่วนใหญ่เราจะทำการเกษตร ปลูกพืชผักสวนครัว แล้วยังทำการแปรรูปอาหารท้องถิ่น เรามีกลุ่มต่างๆ มาช่วยกัน...” (ยอด นามสมมติ, 2559, มิถุนายน 25, สัมภาษณ์)		
13	ชัยบุรีเมืองเก่าพัทลุงโฮมสเตย์	เป็นชุมชนเก่าแก่ริมทะเลสาบสงขลาตอนบน เชื่อมโยงกับการตั้งเมืองพัทลุงที่เขาชัยบุรี เป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตเรียบง่าย จากอาชีพเกษตรกรรมหลากหลาย เช่น การทำนา เป็นแหล่งพัฒนาพันธุ์ข้าวของจังหวัดพัทลุง และผลิตข้าวเพื่อสุขภาพ ข้าวสังข์หยด ข้าวหอมนิล ผสมผสานกับการทำประมงน้ำจืดแบบพื้นบ้าน โดยใช้เครื่องมือการประมงแบบโบราณ
“...มาที่นี่ก็มากินข้าว ทำกับข้าวพื้นบ้าน ข้าวสังข์หยดปลูกเอง หรือลองเล่นน้ำจืด แลคนหาปลากับบอยักษ์...” (ฝน นามสมมติ, 2559, มิถุนายน 25, สัมภาษณ์)		
จังหวัดสงขลา		
14	โฮมสเตย์บ้านขาว	เป็นหมู่บ้านที่อยู่ในรอยต่อระหว่างจังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุง โดยมีทะเลน้อยเป็นส่วนเชื่อมระหว่าง 2 ฝั่งทะเล เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ มีความอุดมสมบูรณ์ของผืนน้ำ ชุมชนยึดอาชีพประมง และเกษตรกรรม มีการทำนา โดยมีควายน้ำเป็นเอกลักษณ์
“...ชาวบ้านจะทำนา หาปลา เวลาล่องเรือก็จะเห็นควายน้ำ ธรรมชาติที่นี่สมบูรณ์ อาหารพื้นบ้านอร่อย...” (จิต นามสมมติ, 2559, มิถุนายน 24, สัมภาษณ์)		

จากการวิเคราะห์ พบว่า ลักษณะเด่นของโฮมสเตย์ในภาคใต้จะเกี่ยวข้องกับบริบทของที่ตั้งและทรัพยากรที่หลากหลายตามบริบทพื้นที่ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ผูกพันกับอาชีพเกษตรกรรม และการทำประมงชายฝั่ง ส่งผลต่อกิจกรรมที่มีรูปแบบเกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ ทะเล ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและประเพณี ซึ่งในแต่ละพื้นที่ก็มีความแตกต่างกันอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่นั้นๆ โดยสามารถนำลักษณะเด่นและกิจกรรมมาช่วยในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโฮมสเตย์ในภาคใต้ได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโฮมสเตย์ในภาคใต้

ด้านจุดแข็ง พบว่า การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้ มีองค์ประกอบที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาและเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็ง ประกอบด้วย 1) การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยี มาช่วยเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวจากเมืองหลักไปสู่เมืองรอง หรือเส้นทางภายในชุมชน

“...เราอยู่ใกล้เมือง ถ้าเขารู้จักเราก็จะง่ายต่อการเข้าถึงกลุ่มลูกค้า โดยนำเสนอความเป็นตัวเรา...”
(ล้อม นามสมมติ, 2559, มิถุนายน 23, สัมภาษณ์)

2) การปรับปรุงมาตรฐานโฮมสเตย์ให้มีคุณภาพ การกระตุ้นให้มีการพัฒนาโฮมสเตย์ในแต่ละชุมชนเพื่อขอรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยอย่างต่อเนื่อง หรือผลักดันให้ได้รับมาตรฐานอื่นๆ ที่สูงขึ้น เช่น มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน 3) การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งเป็นโอกาสในด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์กับหน่วยงานต่างๆ เช่น เครือข่ายภูผาลุ่มหวนที่ของจังหวัดชุมพร เครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนภาคใต้ ประกอบกับการให้ความร่วมมือแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการวิจัยจากสถาบันการศึกษา ร่วมกับชุมชนโฮมสเตย์ เช่น มหาวิทยาลัยแม่โจ้ วิทยาเขตชุมพร ร่วมมือกับบ้านเกาะพิทักษ์ และโฮมสเตย์บ้านทอน-อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ร่วมมือกับกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนหมู่บ้านประวัติศาสตร์บ้านช่องช้าง วิทยาลัยชุมชนระนอง ร่วมมือกับ

กลุ่มจัดการท่องเที่ยวบ้านในวงโฮมสเตย์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยร่วมมือกับบ่อหินฟาร์มสเตย์ เป็นต้น

“...อาจารย์เขาจะมาให้ความรู้ มาแนะนำเรื่อง การจัดการท่องเที่ยว บางทีก็พาไปดูมาศึกษาดูงาน เชิญไปเป็นวิทยากรด้วย ได้คุยได้แลกเปลี่ยน ประสบการณ์กัน...”

(ชม นามสมมติ, 2559, กรกฎาคม 12, สัมภาษณ์)

และ 4) ความโดดเด่นด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น บ้านเกาะพิทักษ์ มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางทะเล ด้วยวิธี EM Ball ช่วยในการบำบัดน้ำเสีย บ้านลำขนุน โฮมสเตย์ มีการอนุรักษ์พลังงานโดยการใช้พลังงานน้ำทดแทนในการผลิตไฟฟ้า พลังงานอบจากแสงอาทิตย์ และแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ บ่อหินฟาร์มสเตย์ มีธนาคารหญ้าทะเล เพาะพันธุ์หญ้าทะเลเพื่อเป็นแหล่งอาหารให้แก่พะยูน กลุ่มโฮมสเตย์บ้านเกาะกลาง มีการปลูกป่าชายเลนเพื่อเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ

ด้านจุดอ่อน พบว่า การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้เกือบทุกพื้นที่ยังมีจุดอ่อนที่ควรปรับปรุง ดังต่อไปนี้ เช่น 1) การวางแผนทางการตลาด โดยเฉพาะในการกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่ชัดเจนของโฮมสเตย์แต่ละพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถทราบหรือเข้าถึงกลุ่มลูกค้าที่แท้จริงได้ 2) การประชาสัมพันธ์ในหลายพื้นที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ยังมีน้อยและไม่มีความต่อเนื่อง ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในพื้นที่ได้

“...มองว่าคนส่วนใหญ่ เขาไม่กล้าเข้ามา อาจกลัวพื้นที่ที่สีแดงในอดีต อยากจะบอกว่าไม่ได้เป็นอย่างที่คิด อยากให้ทุกคนได้เข้ามาเรียนรู้ แลกเปลี่ยน ประสบการณ์กัน...”

(ไม้ นามสมมติ, 2559, กรกฎาคม 11, สัมภาษณ์)

3) ความร่วมมือและความขัดแย้งของสมาชิกในกลุ่ม ในเรื่องของผลประโยชน์ หรือโอกาสความก้าวหน้าในการบริหารจัดการ ทำให้มีการแยกตัวของกลุ่มสมาชิก

“...เดี๋ยวนี้คนบ้านเราเริ่มเห็นแก่ตัวกันเยอะ ต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ...”

(ใจ นามสมมติ, 2559, มิถุนายน 23, สัมภาษณ์)

4) ทักษะการสื่อสารด้านภาษาและการสื่อความหมาย โดยเฉพาะในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หรือบรรยายกิจกรรมต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว ต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 5) ขาดงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดการทรัพยากร ขาดเงินทุนและงบประมาณสนับสนุนภายในกลุ่ม

โฮมสเตย์ ในการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้เกิดความต่อเนื่อง

ด้านโอกาส พบว่า การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้สามารถใช้ประโยชน์ในด้านโอกาสเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งจากปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งและทรัพยากรต่างๆ ประกอบกับการสนับสนุนของภาครัฐ เช่น 1) ความโดดเด่นด้านทำเลที่ตั้ง โดยพื้นที่ภาคใต้อยู่ติดกับทะเลทั้งฝั่งอันดามันและอ่าวไทย ทำให้มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางทะเลที่มีความอุดมสมบูรณ์สวยงาม มีเอกลักษณ์ เป็นที่นิยมและมีชื่อเสียงอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่โฮมสเตย์ เช่น ฝั่งอ่าวไทย มีจำนวน 3 แห่ง เช่น บ้านเกาะพิทักษ์ ชัยบุรีเมืองเก่าพัทลุง โฮมสเตย์ และโฮมสเตย์บ้านขาว ฝั่งอันดามัน มีจำนวน 5 แห่ง เช่น โฮมสเตย์เกาะยาน้อย โฮมสเตย์บ้านเกาะกลาง โฮมสเตย์บ้านนาตีน บ่อหินฟาร์มสเตย์ และชมรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนเกาะลิบง

“...นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวที่มาเขาจะชอบความสงบ ชอบธรรมชาติ เขาว่าทะเลบ้านเราสวย...”

(เมือง นามสมมติ, 2559, มิถุนายน 22, สัมภาษณ์)

2) ความโดดเด่นด้านวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวทางพระราชดำริ ในทุกพื้นที่โฮมสเตย์ในภาคใต้จะมีวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป โดยอาศัยบริบทของพื้นที่และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบสานต่อกันมาเป็นตัวกำหนด ประกอบกับใช้แนวทางตามพระราชดำรินี้ในด้านความพอเพียง ซึ่งเห็นได้จากการทำเกษตรแบบผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในการปลูกพืช ผักสวนครัวปลอดสารพิษ มีสวนผลไม้ ฝรั่ง พารา ปาล์ม น้ำมัน นาน้ำ และพืชเศรษฐกิจอื่นๆ เกิดเป็นศูนย์เรียนรู้กิจกรรมธรรมชาติที่โดดเด่น เช่น โฮมสเตย์บ้านทอน-อม มีการปลูกพืชแบบวิถีจินตนา 1 ไร่ พอเพียง และสวนลุงนิล พืชคอนโด 9 ชั้น ที่ละอูโฮมสเตย์ มีการเลี้ยงโคนมตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เขาจันทร์โฮมสเตย์ มีสวนสละลุงถัน สวนสละลุงนันทน์ รวมถึงการทำประมงชายฝั่งแบบวิถีชาวบ้าน ใช้เครื่องมือแบบโบราณเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรควบคู่กันไป เช่น การทำประมงทะเลชายฝั่งในพื้นที่โฮมสเตย์บ้านเกาะพิทักษ์ โฮมสเตย์เกาะยาน้อย กลุ่มโฮมสเตย์บ้านเกาะกลาง โฮมสเตย์บ้านนาตีน บ่อหินฟาร์มสเตย์ ชมรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนเกาะลิบง ชัยบุรีเมืองเก่าพัทลุงโฮมสเตย์ และโฮมสเตย์บ้านขาว 3) ความโดดเด่นด้านประวัติศาสตร์ ในพื้นที่โฮมสเตย์มีเรื่องราวและร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ เช่น ที่กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนหมู่บ้านประวัติศาสตร์บ้านช่องช้าง

มีอนุสรณ์สถานบ้านช่องช้าง บอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาของการก่อเกิดพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในเขตภาคใต้ตอนบน แหล่งประวัติศาสตร์เมืองเก่าชัยบุรี ซึ่งเดิมเคยเป็นที่ตั้งเมืองพัทลุง ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์แห่งกรุงศรีอยุธยา 4) ความโดดเด่นด้านวัฒนธรรมประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์จากความหลากหลายของเชื้อชาติ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นของภาคใต้ ทำให้ในแต่ละพื้นที่โฮมสเตย์มีเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละชุมชน เช่น ที่ละอูโฮมสเตย์มีวัฒนธรรมสามเชื้อสายของชุมชนกะเหรี่ยง กะเหรี่ยง และไทยอยู่รวมกันในพื้นที่ กลุ่มจัดการท่องเที่ยวบ้านในวงโฮมสเตย์เป็นหมู่บ้านสองวัฒนธรรมอีสาน-ใต้ จากการย้ายถิ่นฐานของชาวอีสานเข้ามาอยู่ในบ้านในวง จนกลายเป็นชาติได้ผสมผสานวัฒนธรรมของทางอีสานไว้อย่างสมบูรณ์ 5) กระแสการท่องเที่ยววิถีไทยและการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งเป็นนโยบายด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐช่วยกระตุ้นการท่องเที่ยวให้กระจายอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ในประเทศไทย โดยเฉพาะในชุมชนท้องถิ่น

“...การท่องเที่ยวชุมชน ทำให้เรารักบ้านเรามากยิ่งขึ้น ทำให้เรามีส่วนร่วมในการรักษาอัตลักษณ์ของเรา...”
 (รักษ์ นามสมมติ, 2559, กรกฎาคม 14, สัมภาษณ์)

ด้านอุปสรรค พบว่า การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้มีอุปสรรคที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงาน เช่น 1) ความไม่ต่อเนื่องในการพัฒนาของหน่วยงานภาครัฐ ในการกำหนด

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ TOWS Matrix

สภาพแวดล้อมภายใน สภาพแวดล้อมภายนอก	S-Strengths (จุดแข็ง) S1 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยี S2 การปรับปรุงมาตรฐานโฮมสเตย์ให้มีคุณภาพ S3 การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายความร่วมมือ S4 ความโดดเด่นด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	W-Weaknesses (จุดอ่อน) W1 การวางแผนทางการตลาด W2 การประชาสัมพันธ์ W3 ความร่วมมือและความขัดแย้งของสมาชิกในกลุ่ม W4 ทักษะการสื่อสารด้านภาษาและการสื่อความหมาย W5 ขาดงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดการทรัพยากร
---	---	--

โครงการต่าง ๆ ขึ้นมาส่วนใหญ่เป็นโครงการพัฒนาแค่ช่วงเวลาเดียว ซึ่งบางครั้งไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

“...บางทีพอเราเริ่มเดินได้ ทำมาสักพัก มีลูกค้าเข้ามา เราอยากให้หน่วยงานมาเป็นที่ปรึกษา หรือดูแล เพราะการจัดการบางอย่างก็ไม่มี ความชำนาญ เช่น การบริการ ภาษา...”

(เสมอ นามสมมติ, 2559, มิถุนายน 26, สัมภาษณ์)

2) การท่องเที่ยวกระแสหลักที่ขาดจิตสำนึกรับผิดชอบ ทำให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวถูกทำลาย โดยไม่ได้รับการควบคุมดูแลอย่างทั่วถึง

“...พอคนเข้ามาเยอะก็เยอะ อยากให้ช่วยกันดูแล อย่างน้อยก็ช่วยกันไม่ทิ้ง และแนะนำการเข้าไปใช้ เข้าไปเที่ยวชมอย่างถูกต้อง...”

(ล้อม นามสมมติ, 2559, มิถุนายน 23, สัมภาษณ์)

3) ภาวะการแข่งขันของธุรกิจที่มีลักษณะเดียวกัน โดยเฉพาะในเมืองแหล่งท่องเที่ยว มีการจัดโปรแกรมท่องเที่ยวชุมชนแบบครบวงจร ซึ่งมีกิจกรรมที่แพคเกจโฮมสเตย์รวมอยู่ในโปรแกรมนั้น

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสามารถกำหนดความสัมพันธ์ SWOT ในรูปแบบตาราง TOWS Matrix ดังนี้

3) กำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ TOWS Matrix (ต่อ)

<p>O-Opportunities (โอกาส)</p> <p>O1 ความโดดเด่นด้านทำเลที่ตั้ง</p> <p>O2 ความโดดเด่นด้านวิถีชีวิต และการประกอบอาชีพโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวทางพระราชดำริ</p> <p>O3 ความโดดเด่นด้านประวัติศาสตร์</p> <p>O4 ความโดดเด่นด้านวัฒนธรรมประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์</p> <p>O5 กระแสการท่องเที่ยววิถีไทย และการท่องเที่ยวชุมชน</p>	<p>SO-Strategies (ยุทธศาสตร์เชิงรุก)</p> <p>S1, S2, O1 พัฒนาเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจชุมชน</p> <p>S3, O2, O3, O4 เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยววิถีไทยและท่องเที่ยวชุมชนน่าสนใจ</p> <p style="text-align: center;">SO ↓ การพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการรองรับด้านการท่องเที่ยว</p>	<p>WO-Strategies (ยุทธศาสตร์เชิงแก้ไข)</p> <p>W1, W2, O5 การวางแผนทางการตลาด และการจัดรายการนำเที่ยว</p> <p style="text-align: center;">WO ↓</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวางแผนทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ - การพัฒนาคู่มือการให้บริการและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
<p>T-Threats (อุปสรรค)</p> <p>T1 ความไม่ต่อเนื่องในการพัฒนาของหน่วยงานภาครัฐ</p> <p>T2 การท่องเที่ยวกระแสหลักที่ขาดจิตสำนึกรับผิดชอบต่อ</p> <p>T3 ภาวะการแข่งขันของธุรกิจที่มีลักษณะเดียวกัน</p>	<p>ST-Strategies (ยุทธศาสตร์เชิงป้องกัน)</p> <p>S4, T2 การท่องเที่ยวที่เน้นการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว</p> <p style="text-align: center;">ST ↓ การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว</p>	<p>WT-Strategies (ยุทธศาสตร์เชิงรับ)</p> <p>W3, W5, T1 การจัดสรรรายได้และการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม</p> <p>W4, T3 การให้บริการที่สร้างความประทับใจ</p> <p style="text-align: center;">WT ↓</p> <ul style="list-style-type: none"> - การกระจายรายได้และผลประโยชน์ - การพัฒนาคุณภาพการบริการ

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และวิธีการศึกษาที่กำหนดไว้ ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้ ควรเน้นไปที่ศักยภาพในการรองรับเพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี บนฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและความยั่งยืนทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดพันธกิจ วิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้ได้ดังนี้

พันธกิจ 1) การพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการรองรับด้านการท่องเที่ยว 2) กระจายรายได้และผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม 3) สร้างความประทับใจในการให้บริการ 4) ส่งเสริมการวางแผนทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ให้เป็นที่รู้จัก 5) พัฒนาคู่มือการให้บริการและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และ 6) ตระหนักถึงการร่วมกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณีวิถีและอัตลักษณ์ของชุมชน

วิสัยทัศน์ “เป็นโฮมสเตย์ที่สร้างประสบการณ์ เต็มเต็ม การพักผ่อนและเรียนรู้ เปี่ยมด้วยภาพลักษณ์ที่tibnวิถีแห่งความยั่งยืน”

ยุทธศาสตร์ สามารถกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้ออกเป็น 6 ประเด็นยุทธศาสตร์ใน 4 เซึ่งลักษณะ ดังนี้

1. การพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการรองรับด้านการท่องเที่ยว (ยุทธศาสตร์เชิงรุก)
2. การกระจายรายได้และผลประโยชน์ (ยุทธศาสตร์เชิงรับ)
3. การพัฒนาคุณภาพการบริการ (ยุทธศาสตร์เชิงรับ)
4. การวางแผนทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ (ยุทธศาสตร์เชิงแก้ไข)
5. การพัฒนาคู่มือการให้บริการและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว (ยุทธศาสตร์เชิงแก้ไข)
6. การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว (ยุทธศาสตร์เชิงป้องกัน)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการรองรับด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1.1 การสร้างความพร้อมด้านมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย กลยุทธ์ที่ 1.2 ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทยที่สร้างประสบการณ์ กลยุทธ์ที่ 1.3 พัฒนาเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจชุมชน และ กลยุทธ์ที่ 1.4 การปรับปรุง ภูมิทัศน์ให้สอดคล้องกับระบบนิเวศชุมชน โครงการหรือกิจกรรม ประกอบด้วย 1) การอบรมมาตรฐาน โฮมสเตย์ไทย โดยดูแลผู้ประกอบการโฮมสเตย์รายเดิม และให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการโฮมสเตย์รายใหม่ในการสร้างความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการได้รับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยจากกรมการท่องเที่ยว 2) คัดเลือกโฮมสเตย์ต้นแบบ ส่งเสริมให้เกิดโฮมสเตย์ที่โดดเด่นในด้านความร่วมมือและการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่สร้างสรรค์มีเอกลักษณ์เฉพาะ เพื่อเป็นแบบอย่างและแรงกระตุ้นต่อโฮมสเตย์อื่นๆ 3) สร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงระหว่างชุมชนใกล้เคียง โดยให้มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรนำเที่ยวและสื่อความหมายในกิจกรรมท่องเที่ยวต่างๆ ผ่านเครือข่ายโฮมสเตย์ 4) การปรับปรุงภูมิทัศน์ โดยออกแบบสิ่งปลูกสร้าง ป้ายสัญลักษณ์ หรือการจัดสวนหย่อมไม้ดอก ไม้ประดับ ปรับปรุงเส้นทางให้มีความสอดคล้องต่อระบบนิเวศโดยรอบ ความเป็นระเบียบสร้างทัศนียภาพที่สวยงาม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การกระจายรายได้และผลประโยชน์ ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 2.1 ส่งเสริมความเข้าใจในการดำเนินงานโฮมสเตย์ กลยุทธ์ที่ 2.2 การจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรม และกลยุทธ์ที่ 2.3 การส่งเสริมกิจกรรมที่รับผิดชอบต่อสังคม โครงการหรือกิจกรรม ประกอบด้วย 1) การอบรมตามผังโครงสร้างการจัดการด้านที่พักโฮมสเตย์ โดยจัดให้มีการอบรมเพื่อให้สมาชิกเข้าใจรูปแบบการทำงานของโฮมสเตย์ที่ต้องมีความพร้อมด้านกิจกรรมต่างๆ สามารถนำไปปรับใช้ในการกำหนดภาระงานและหน้าที่ให้แก่สมาชิก รวมถึงจัดหาทรัพยากรที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม 2) จัดตั้งกองทุนเพื่อดูแลเงินหมุนเวียนจากการดำเนินงาน โดยมีหน่วยงานย่อยภายในโฮมสเตย์ที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การวางแผนทางการตลาดให้เกิดผลกำไร และนำผลกำไรนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม 3) บัณฑิตคืนชุมชน การกระตุ้นให้กลุ่มคนรุ่นหลังเห็นความสำคัญของการเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงาน โดยการจ้างงานให้แก่บัณฑิตที่จบใหม่และต้องการทำงานในชุมชน โดยนำความรู้ความสามารถมาพัฒนาและต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการโฮมสเตย์ 4) จัดตั้งกลุ่มอาสาเพื่อพัฒนาชุมชน ส่งเสริมให้สมาชิกตอบแทนชุมชนจาก

การได้ใช้ประโยชน์ในทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว โดยช่วยเหลือชุมชนและสังคมรอบข้างในการมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมต่างๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพบริการ ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 3.1 สร้างความรู้และความเข้าใจในการให้บริการ กลยุทธ์ที่ 3.2 ส่งเสริมการให้บริการที่มีคุณภาพ โครงการหรือกิจกรรม ประกอบด้วย 1) อบรมเทคนิคการให้บริการ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่สมาชิกในการให้บริการที่มีมาตรฐานถูกต้องตามกระบวนการ คำนึงถึงรูปแบบการให้บริการที่สอดคล้องกับกิจกรรมของชุมชน ซึ่งเกิดคุณค่าต่อการเรียนรู้ การพักผ่อนและการสร้างประสบการณ์ที่ดี 2) อบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือเจ้าบ้านที่ดี โดยทุกคนสามารถพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมในด้านการนำชมและการสื่อความหมาย 3) อบรมทักษะการสื่อสารสำหรับให้บริการนักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่งเสริมให้สมาชิกสามารถใช้ภาษาต่างๆ ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาได้ โดยอาจจัดทำเป็นคู่มือเพื่อช่วยในการสนทนา 4) สร้างทัศนคติจิตใจให้บริการ (service mind) โดยส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนบริการนักท่องเที่ยวด้วยทัศนคติที่ดี ซึ่งหมายถึงจิตใจที่พร้อมให้บริการในด้านการอำนวยความสะดวก และการช่วยเหลืออื่นๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การวางแผนทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 4.1 ออกแบบกิจกรรมทางการตลาด กลยุทธ์ที่ 4.2 สร้างรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม โครงการหรือกิจกรรม ประกอบด้วย 1) อบรมการทำประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัล (digital) ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโฮมสเตย์อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยช่องทางการสื่อสารที่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน เช่น Facebook , Line, IG, ระบบหรือโปรแกรมต่างๆ เป็นต้น 2) สร้างจุดต้อนรับนักท่องเที่ยว หรือ Landmark ของโฮมสเตย์ เพื่อให้เป็นที่สนใจและประทับใจโดยเน้นความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ สามารถประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักต่อได้ 3) การจัดทำบัญชีผู้ใช้บริการ โดยส่งเสริมให้มีการจัดทำประวัติการเข้าพักและเยี่ยมชมโฮมสเตย์ เพื่อใช้สำหรับเป็นช่องทางในการติดต่อกับนักท่องเที่ยวและส่งข้อมูลข่าวสารกิจกรรมของโฮมสเตย์ในโอกาสต่างๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาคู่มือการให้บริการและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 5.1 สร้างรูปแบบการท่องเที่ยวที่สร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อชุมชน กลยุทธ์ที่ 5.2 สร้างเรื่องราวการท่องเที่ยวที่สร้างสรรค์ตามอัตลักษณ์ โครงการหรือกิจกรรม ประกอบด้วย 1) อบรมการจัดทำคู่มือสำหรับให้บริการ โดยส่งเสริมให้มีการจัดทำคู่มือที่อธิบายรูปแบบการ

ดำเนินงาน ขั้นตอน วิธีการและเทคนิคให้บริการ การสนทนา การบรรยาย การสาธิตและการนำชมที่สอดคล้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์ในพื้นที่ต่างๆ ทั้งนี้ในการนำชมคำนึงถึงความเหมาะสมและคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของคนในชุมชน 2) จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ยึดรูปแบบตามวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนในชุมชน นำเสนอโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ รูปแบบกิจกรรมที่เข้าใจได้ง่าย น่าสนใจ มีเอกลักษณ์เฉพาะ เพื่อเพิ่มมูลค่าและคุณค่าในกิจกรรมนั้นๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 6.1 สร้างความตระหนักและแนวปฏิบัติที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลยุทธ์ที่ 6.2 สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว โครงการหรือกิจกรรม ประกอบด้วย 1) จัดอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยจัดอบรมเพื่อสร้างความตระหนักและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฐานทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน อาทิ รูปแบบหรือวิธีการที่สอดคล้องต่อระบบนิเวศของชุมชนนั้นๆ คำนึงถึงผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบที่เกิดขึ้นในชุมชน 2) จัดโซนพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้ง่ายต่อการดูแลรักษา และคำนึงปริมาณการรองรับจำนวนของนักท่องเที่ยว 3) จัดทำป้ายสื่อความหมายและคู่มือแนะนำการท่องเที่ยวที่สอดคล้องต่อระบบนิเวศและวิถีชุมชน ส่งเสริมให้มีการจัดทำคู่มือที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเข้าใจความเป็นชุมชน โดยนำเสนอประวัติความเป็นมาของชุมชน เรื่องราวและเอกลักษณ์ที่โดดเด่น รวมถึงข้อปฏิบัติหรือข้อควรหลีกเลี่ยงต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวควรทราบ

■ การอภิปรายผล

ผลจากการวิจัย ผู้วิจัยพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ลักษณะเด่นและกิจกรรมของโฮมสเตย์ในภาคใต้เกี่ยวข้องกับที่ตั้งและทรัพยากรที่หลากหลาย ตามบริบทพื้นที่และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ผูกพันกับอาชีพเกษตรกรรม และการทำประมงชายฝั่ง ส่งผลต่อกิจกรรมที่มีรูปแบบเกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ ทะเล ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและประเพณี เช่น หมู่บ้านที่มีวิถีทางการเกษตร ก็จะมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรม เป็นต้น ทำให้กิจกรรมของโฮมสเตย์ในภาคใต้มีความหลากหลาย มีความแตกต่างอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่นั้นๆ โดยสามารถเลือกนำเอาจุดเด่นเหล่านั้นมาใช้เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ สอดคล้องกับ เทพกร ณ สงขลา, ประภาพร แสงทอง, จันติมา จันท์เอียด, ภัทริยา สังข์น้อย,

และ สายสวาท ธนะภูมิ (2552) ที่ชี้ให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชุมชนที่นำมาใช้ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวนั้นขึ้นอยู่กับบริบททางทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตด้านอาชีพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ มานิตา ผิวจันทร์ (2555) ที่อธิบายถึงรูปแบบของกิจกรรมท่องเที่ยวโฮมสเตย์จะเปลี่ยนแปลงไปตามท้องถิ่นหรือสิ่งแวดล้อม

2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านจุดแข็งประกอบด้วย การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยี การปรับปรุงมาตรฐานโฮมสเตย์ให้มีคุณภาพ การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายความร่วมมือ และมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านจุดอ่อน ประกอบด้วย ขาดการวางแผนทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ขาดความพร้อมในการร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม บุคลากรขาดทักษะการสื่อสารด้านภาษาและการสื่อความหมาย และขาดงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดการทรัพยากร สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพแวดล้อมภายนอกด้านโอกาส ประกอบด้วย มีทำเลที่ตั้งที่โดดเด่น วิถีชีวิตประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณีที่น่าดึงดูดใจ และกระแสความนิยมการท่องเที่ยววิถีไทยและการท่องเที่ยวชุมชน ด้านอุปสรรคประกอบด้วย ความไม่ต่อเนื่องในการพัฒนาของหน่วยงานภาครัฐ การท่องเที่ยวกระแสหลักที่ขาดจิตสำนึกรับผิดชอบต่อนักท่องเที่ยว และการแข่งขันของธุรกิจที่พักที่มีลักษณะเดียวกัน ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ในประเด็นสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกนี้ มีความสอดคล้องกับ ปานแพรวพรรณ ประยูร, พรชัย ศักดิ์ศิริโสภณ, กิรติ ตระการศิริวานิช, และ มนสิชา อินทจักร (2556) ที่ใช้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมากำหนดวิสัยทัศน์ และกลยุทธ์เพื่อให้องค์กรเกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสม

3. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เน้นความสำคัญในด้านการพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวของชุมชนโฮมสเตย์ตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ซึ่งโฮมสเตย์ในภาคใต้ควรนำจุดแข็งที่มีอยู่มาใช้ส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ในการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยววิถีไทยที่เน้นการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายชุมชนในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว และการแลกเปลี่ยนบุคลากรนำเที่ยว รวมถึงการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน การปรับปรุงภูมิทัศน์ และทัศนียภาพให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงามตามธรรมชาติ เป็นโอกาสที่ดีในการพัฒนาการท่องเที่ยวโฮมสเตย์อย่างยั่งยืนและสร้างผลกำไรทางเศรษฐกิจให้กับผู้มีส่วนรวมทั้งหมด สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาการ

ท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ผ่านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเพื่อคงไว้ซึ่งความสวยงามของธรรมชาติ และอัตลักษณ์ความเป็นชุมชนนั้น ๆ และยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับ กชชมน วงศ์คำ (2555) ในการนำจุดแข็งด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว และความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในการจัดการท่องเที่ยวโฮมสเตย์แบบยั่งยืน และมาตรฐานการท่องเที่ยวซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ เนื่องจากการมีมาตรฐานการท่องเที่ยวเป็นวิธีการที่ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว ยิ่งได้รับการรับรองมาตรฐานระหว่างประเทศ ยิ่งสร้างความเชื่อมั่นได้มากขึ้น สอดคล้องกับ มิ่งสรรพ ขาวสอาด, อัครพงษ์ อ้นทอง, พรทิพย์ เขียววิริทธิ์, กุลดา เพ็ชรวรรณ์, และ นุกูล เครือฟู (2556) กล่าวถึงการใช้มาตรฐานโฮมสเตย์ที่ภาครัฐกำหนด จะช่วยส่งเสริมให้คุณภาพของผลิตภัณฑ์และบริการนั้นดีขึ้น และช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ แนวปฏิบัติที่ดีของการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ภายใต้แนวคิดของความยั่งยืนของ ดวงธิดา พัฒน์ และ เกิดศิริ เจริญวิศาล (2558) ใน 5 แนวทาง ได้แก่ 1) การกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างเจ้าบ้านและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) การจัดการและพัฒนาพื้นที่ให้เหมาะสมกับระบบนิเวศชุมชน 4) การเผยแพร่และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น และ 5) ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว อีกทั้งสอดคล้องกับ Pusiran และ Xiao (2013) ในด้านศักยภาพของของโฮมสเตย์ว่าเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของชุมชนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สามารถสร้างความเข้มแข็งโดยส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีที่มีอยู่ในตัวบุคคลให้กลายเป็นประสบการณ์ที่ยิ่งใหญ่ให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติได้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เน้นการจัดสรรรายได้ที่เกิดจากการดำเนินงานให้เกิดความเป็นธรรมตามภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน พร้อมทั้งแบ่งปันผลประโยชน์ออกสู่ชุมชนและสังคม เปิดโอกาสให้แก่คนอื่น ๆ ในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมตามความสมัครใจ ลดการแข่งขัน เน้นการพึ่งพิงและปรองดองระหว่างกัน โดยคำนึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทั้งทางบวกและทางลบ สอดคล้องกับ Sita และ Nor (2015) ที่กล่าวถึงการรับรู้ผลกระทบทางสังคมจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและการปกครองท้องถิ่น รวมถึงแผนงาน

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในอนาคต และสอดคล้องกับ วีระพล ทองมา, วินิตรา ลีละพัฒนา, โชตก จรุงพันธ์, เกษราพร ทิราวงศ์, และ อำนาจพร ไชยยิ่ง (2554) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้เป็นศูนย์กลางของการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว ในการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนภายในชุมชน และยังสอดคล้องกับที่ Bhan และ Singh (2014) กล่าวถึง การท่องเที่ยวโฮมสเตย์จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการพัฒนาพื้นที่ชนบทในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่ประชาชนจะสามารถสัมผัสได้ และสอดคล้องกับการมีส่วนร่วมที่ ธนินทร์ สังขดวง และ รัชชิตา สังขดวง (2559) กล่าวถึงการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในพื้นที่ควรเป็นลักษณะของการกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้ทั่วถึงในประชาชนทุกกลุ่ม ขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงความรู้สึกของประชาชนบางกลุ่มในพื้นที่ สอดคล้องกับผลประโยชน์ของโฮมสเตย์ที่ Ranasinghe (2015) กล่าวถึงความยั่งยืนในด้านการตลาด ไม่ควรมุ่งเฉพาะเพียงแต่ความต้องการของนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ควรให้เกิดความสมดุลระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยว และความต้องการของชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เน้นการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของผู้ประกอบการโฮมสเตย์ โดยใช้ความรู้ความสามารถของผู้นำเที่ยว ในการนำชมและสื่อความหมายในกิจกรรมท่องเที่ยว มีทักษะในการใช้ภาษากับนักท่องเที่ยวต่างชาติสู่การบริการในระดับสากลได้ รวมถึงการรักษาระดับมาตรฐานของการให้บริการเพื่อสร้างความประทับใจ สอดคล้องกับ สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย (2557) ตามแผนพัฒนา กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย พ.ศ. 2557-2560 (ฉบับทบทวน) ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการท่องเที่ยวนานาชาติบนฐานทรัพยากรและเอกลักษณ์ของพื้นที่ ในการกำหนดเรื่องราวและความเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชนภาคใต้ในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ และสอดคล้องกับ สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน (2557) ตามแผนพัฒนา กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน พ.ศ. 2557-2560 (ฉบับทบทวน) ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การท่องเที่ยวทางทะเลที่มีคุณภาพระดับโลกอย่างยั่งยืน โดยการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวพัฒนาพื้นที่ฟูดูแลแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งยังสอดคล้องกับ สมพงษ์ อำนาจเงินตรา (2559) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มจำเป็นต้องใช้แนวคิดนวัตกรรมเชิงคุณค่ามาแทนที่การเอาชนะคู่แข่งกันโดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มคุณค่าโดยเฉพาะทางด้านจิตใจให้แก่ผู้รับบริการและลดต้นทุนในการดำเนินงานของธุรกิจ สอดคล้องตามที่ บุญทัน ดอกไธสง และ ปิยะนันต์

จันทร์แค้น (2559) กล่าวถึงการส่งเสริมสนับสนุนโฮมสเตย์
ควรมุ่งส่งเสริมพัฒนาความรู้ความเข้าใจ การให้บริการที่ดีตาม
ระเบียบหรือตัวชี้วัดที่กรมการท่องเที่ยวกำหนด เพื่อเป็นผลดี
ต่อการพัฒนาธุรกิจโฮมสเตย์ในอนาคต ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ
Kasuma, Esmado, Yacob, Kanyan, และ Nahar (2016)
ที่ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของลูกค้าจาก
บริการใดบริการหนึ่ง โดยที่ลูกค้ารับรู้ได้ว่าเขาจะได้รับอะไรตาม
มาตรฐาน ทำให้พึงพอใจและกลับมาใช้บริการซ้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เน้นการวางแผนทางการตลาดเพื่อ
กำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายโดยใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์
ให้โฮมสเตย์เป็นที่รู้จักโดยใช้ช่องทางให้หลากหลายจากสื่อ
ประชาสัมพันธ์ที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันสอดคล้องกับ สำนักบริหาร
ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (2557) ตามแผนพัฒนา
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน พ.ศ. 2557-2560 (ฉบับทบทวน)
ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม
เชิงธรรมชาติและวัฒนธรรม ที่ระบุถึงการพัฒนากิจกรรม
จัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
พัฒนาระบบตลาด และประชาสัมพันธ์สร้างแรงจูงใจให้เกิด
การท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นที่รู้จักมากขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 5 เน้นการดำเนินงานโฮมสเตย์โดย
ยึดแนวทางจากคู่มือการให้บริการซึ่งออกแบบเฉพาะสำหรับ
โฮมสเตย์แต่ละที่ เพื่อให้การบริการมีมาตรฐานเป็นตาม
ที่คาดหวัง โดยนักท่องเที่ยวได้พักผ่อน เรียนรู้และเกิด
ประสบการณ์ใหม่จากกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างสร้างสรรค์
โดยผู้นำควรมีคู่มืออธิบายรูปแบบในการจัดกิจกรรม สอดคล้อง
กับ Jamaludin, Othman, และ Awang (2012) ที่กล่าวถึง
กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมระหว่างเจ้าบ้านกับแขก
และสมาชิกที่เข้าพักในทุกกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็กิจกรรมอะไร
ควรอธิบายข้อมูลแก่แขกเพื่อเกิดความเข้าใจ และสอดคล้อง
กับ Misra และ Nanda (2015) อธิบายถึงความน่าสนใจ
ในการเลือกพักที่โฮมสเตย์ ประกอบด้วย การมีเอกลักษณ์เฉพาะ
การบริการส่วนบุคคลในฐานะเจ้าบ้าน ความรู้ในท้องถิ่นที่ได้จาก
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 เน้นการรักษาฐานทรัพยากรที่นำมา
ใช้ประโยชน์ต่อการจัดการท่องเที่ยวให้มีความอุดมสมบูรณ์
โดยร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สืบต่อวัฒนธรรม ประเพณี วิถีและอัตลักษณ์ของชุมชน
โดยส่งเสริมให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการท่องเที่ยวที่ช่วย
ดำรงไว้ซึ่งการรักษาวัฒนธรรมมากกว่ามุ่งที่มูลค่าจากตัวเงิน
เพียงอย่างเดียว ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวโฮมสเตย์
ในภาคใต้ที่สร้างความยั่งยืนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับยุทธศาสตร์

การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560 ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ 6 การเติบโตอย่างยั่งยืนของ
จำนวนนักท่องเที่ยวอย่างสมดุลกับขีดความสามารถในการ
รองรับ โดยระบุถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่คำนึงถึงผลประโยชน์
และความสามารถในการรองรับควบคู่กัน และสอดคล้องกับ
Kim, Uysal, และ Sirgy (2013) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่าง
ผลกระทบทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยว มีความสำคัญที่สุด
ในช่วงเติบโตเต็มที่ แต่ความสัมพันธ์นั้นจะลดลงในช่วงถดถอย
ตามวงจรผลิตภัณฑ์ (Product Life Cycle: PLC) ด้วยเหตุนี้
ภาครัฐจึงควรวางแผนกลยุทธ์ที่เน้นประชาชนให้รับรู้ผลกระทบ
ทางเศรษฐกิจในเชิงบวกของการท่องเที่ยวในช่วงเริ่มต้นของการ
พัฒนา และตระหนักถึงความสำคัญอย่างเต็มที่ในช่วงการเติบโต
และรับรู้ผลกระทบทางวัฒนธรรมในเชิงบวกของ การท่องเที่ยว
ในช่วงถดถอย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
กรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ควรนำ
ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้ไปกำหนดเป็น
ยุทธศาสตร์เฉพาะสำหรับการพัฒนาโฮมสเตย์ในภาคใต้
เพื่อการวางแผนและกำหนดแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม
กับบริบทของพื้นที่ในประเด็นต่างๆ
2. หน่วยงานภาครัฐในทุกระดับควรนำนโยบายที่เกี่ยวข้อง
ด้านการท่องเที่ยวมาประยุกต์ใช้กับแผนการดำเนินงาน โครงการ
หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาโฮมสเตย์
ในภาคใต้โดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนอย่างแท้จริง พร้อมกับติดตามผลการดำเนินงานหลังจาก
เสร็จสิ้นตามช่วงระยะเวลา

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยเชิงปฏิบัติ

1. หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบและดูแลเกี่ยวกับการ
การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ ควรปฏิบัติ ดังนี้
  - 1.1 ควรเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว
โฮมสเตย์ในภาคใต้อย่างต่อเนื่อง นอกเหนือจากการติดตามหรือ
ตรวจประเมินคุณภาพตามช่วงระยะเวลาการรับรองมาตรฐาน
โฮมสเตย์ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ประกอบการ
โฮมสเตย์ โดยเป็นที่ปรึกษาหรือให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์
ต่อการดำเนินงาน
  - 1.2 ควรปรับปรุงฐานข้อมูลของผู้ประกอบการ
โฮมสเตย์ในภาคใต้ในเว็บโฮมสเตย์ไทยให้เป็นปัจจุบัน

เพื่อสะดวกต่อการค้นหาและมีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวในการเลือกจุดหมายปลายทางที่ต้องการได้

1.3 ควรส่งเสริมในด้านการประชาสัมพันธ์ให้โฮมสเตย์ในภาคใต้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นโดยสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมหรืองานเทศกาลต่างๆ หมุนเวียนในแต่ละพื้นที่เพื่อให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

2. หน่วยงานภาคเอกชน ควรนำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้ไปกำหนดเป็นแผนงานทางการตลาด หรือกลยุทธ์ในการจัดการกิจกรรมทางสังคม (Corporate Social Corporation: CSR) ในการประกอบธุรกิจอย่างมีจริยธรรมห่วงใยต่อสังคม โดยให้ความร่วมมือต่อเครือข่ายโฮมสเตย์หรือโฮมสเตย์ในพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ไว้สำหรับเป็นแผนในการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาโฮมสเตย์ในภาคใต้ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาในเรื่องการนำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้ไปปรับใช้ในชุมชนโฮมสเตย์ที่มีความสนใจและติดตามผล ปรับปรุงแผนการดำเนินงานตามช่วงระยะเวลา เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2. ควรมีการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและกระบวนการทางจิตสำนึก (Participatory Action Research and Conscientization: PAR) โดยให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้อย่างยั่งยืน เช่น กรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สถาบันอุดมศึกษา องค์กรระดับจังหวัด อำเภอ ท้องถิ่น และชุมชน ตามความเหมาะสมในประเด็นที่ศึกษา

■ กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย งบประมาณแผ่นดินประจำปีงบประมาณ 2559

■ เอกสารอ้างอิง

กชมน วงศ์คำ. (2555). กลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ที่ยั่งยืนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 6(3), 161-172.

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2555). รายชื่อโฮมสเตย์ที่ผ่านการประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยปี 2555-2558. สืบค้นจาก www.tourism.go.th/assets/portals/files/844%281%29.pdf

_____. (2558). *มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2559). สถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศปี 2558 จำแนกตามภูมิภาคและจังหวัด. สืบค้นจาก <http://www.tourism.go.th/view/1/สถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศ%20ปี%202558/TH-TH>

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560. สืบค้นจาก https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114

_____. (2560). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรมมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2559). สวัสดิ์ปี AEC.

เข็มทิศท่องเที่ยว, 2559(1). สืบค้นจาก <http://marketingdb.tat.or.th/documents/10181/58221/เข็มทิศ%20+6+%281-2559%29/2c993d83-4767-4b8b-8059-590e078d95b3>

_____. (2560). สวัสดิ์ปีระกา. *เข็มทิศท่องเที่ยว*, 2560(1). สืบค้นจาก <http://marketingdb.tat.or.th/documents/10181/58221/Compass10%281-2560%29.pdf/8883c3ca-6016-4880-9c38-2289dc5957e3>

ดวงจิตา พัฒโน, และ เกิดศิริ เจริญวิศาล. (2558). แนวทางปฏิบัติที่ดีของการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ภายใต้แนวคิดของความยั่งยืน. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 21(2), 3-35.

เทพกร ณ สงขลา, ประภาพร แสงทอง, จันทิมา จันทรเอียด, ภัทริยา สังข์น้อย, และ สายสวาท ธนะภูมิ. (2552). *การจัดการโฮมสเตย์ 5 จังหวัดภาคใต้ (ตรัง สตูล พัทลุง สงขลานครินทร์ธรรมราช)*. สืบค้นจาก http://beyond.library.tu.ac.th/cdm/compoundobject/collection/trf_or_th/id/25668/rec/19

ธนินทร์ สังข์ดวง, และ รัชชิตา สังข์ดวง. (2559). ปฏิกริยาของชาวเบตงและผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์ไฟใต้. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 27(1), 47-62.

บุญทัน ดอกไธสง, และ ปิยะนันต์ จันทรชกกล้า. (2559). การกำหนดนโยบายธุรกิจโฮมสเตย์ของไทย. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 3(1), 77-94.

ปานแพรว เชาวน์ประยูร, พรชัย ศักดิ์ศิริโสภณ, กิรติ ตระการศิริวานิช, และ มนสิชา อินทจักร. (2556). การประเมินการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบที่พักสัมผัสนวัฒนธรรมชนบท (Homestay) บ้านเมืองขอนแก่น ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. สืบค้นจาก <http://www.e-manage.mju.ac.th/openFile.aspx?id=MTA1MjJ5>

- ไพจิตร ประดิษฐ์ผล, และ มนสิชา เพชรานนท์. (2553). คุณภาพชีวิต
ในชุมชนท่องเที่ยวโฮมสเตย์ กรณีศึกษา โฮมสเตย์บ้านปราสาท
อ.โนนสูง จ.นครราชสีมา. *วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 9(1), 90-109
- ไพบุลย์ โพธิ์สุวรรณ. (2555). การจัดทำยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่น:
จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. สืบค้นจาก [http://www.kpi.ac.th/
media_kpiacth/pdf/M10_65.pdf](http://www.kpi.ac.th/media_kpiacth/pdf/M10_65.pdf)
- ภาคใต้ 14 จังหวัดจับมือเตรียมจัดงานโฮมสเตย์นานาชาติ.
(15 กันยายน 2559). หนังสือพิมพ์ภูเก็ตเจ็ดวัน. สืบค้นจาก
<http://www.phuket7days.com/ภาคใต้-14-จังหวัด>
- มนตรี สิงห์สุวรรณ. (ม.ป.ป.). การวางแผนกลยุทธ์ (strategic
planning). ศูนย์เครื่องมือวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์. สืบค้นจาก [http://www.sec.psu.ac.th/kdb/
get_file.php?kdb_id=montr130802094615&file_id=1](http://www.sec.psu.ac.th/kdb/get_file.php?kdb_id=montr130802094615&file_id=1)
- มานิศา ฝิวจันทร์. (2555). แนวทางการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวโฮมสเตย์.
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สืบค้นจาก
<https://www.slideshare.net/Manisa07/ss-39524911>
- มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด, อัครพงศ์ อันทอง, พรทิพย์ เอียรธีรวิทย์,
กุลดา เพ็ชรวรรณ, และ นกุล เครือฟู. (2556). *เศรษฐศาสตร์
ว่าด้วยการท่องเที่ยว โครงการเมธีวิจัยอาวุโส*. กรุงเทพฯ:
สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ.
- วรรณดี สุทธิสาร. (2556). *การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยใน
กระบวนการค้นทางเลือก*. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- วีระพล ทองมา, วินิตรา ลีละพัฒนา, โชคก จรุงคนธ์, เกษรพร ทิราวาศ,
และ อำนาจพร ใหญ่ยิ่ง. (2554). กลยุทธ์การจัดการธุรกิจ
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านเมืองกีด ตำบลกีดช้าง
อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ คณะพัฒนาการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยแม่โจ้. สืบค้นจาก [http://tds-research.mju.ac.th/
government/25570417143814_TDSresearch/Doc_2557
0505132815_176409.pdf](http://tds-research.mju.ac.th/government/25570417143814_TDSresearch/Doc_2557
0505132815_176409.pdf)
- สมพงษ์ อำนวยเงินตรา. (2559). การสร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจโรงแรม
ด้วยกลยุทธ์ Blue Ocean. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร
ฉบับภาษาไทย*, 36(1), 1-23.
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน. (2557).
แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน พ.ศ. 2557-2560
(ฉบับทบทวน). สืบค้นจาก [http://www.planning.psu.ac.th/
documents/south_border/south_border57-60.pdf](http://www.planning.psu.ac.th/documents/south_border/south_border57-60.pdf)
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน. (2557).
แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน พ.ศ. 2557-2560.
สืบค้นจาก [http://www.osmnorth-n1.moi.go.th/it3/
planall/plan_pdf_file/00034.pdf](http://www.osmnorth-n1.moi.go.th/it3/
planall/plan_pdf_file/00034.pdf)
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย. (2557).
แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย พ.ศ. 2557-2560.
สืบค้นจาก [https://drive.google.com/file/d/0Bw0u
KlAnXKKnQWt5YlRtD2JEUnc/view](https://drive.google.com/file/d/0Bw0u
KlAnXKKnQWt5YlRtD2JEUnc/view)
- สุธัมมะ ธรรมศักดิ์, นพพร วงศ์วิวัฒน์, และ นัฏฐพงศ์ จำปาเกิดทรัพย์.
(2558). การท่องเที่ยวที่ทั่วถึงและยั่งยืน. *วารสารเศรษฐกิจและ
สังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ*, 52(1), 2-7.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2552). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 17).
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัศวิน แสงพิบูล. (2556). *ระเบียบวิธีวิจัยด้านการท่องเที่ยวและ
การโรงแรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ASEAN secretariat. (2016). ASEAN homestay standard.
Retrieved from [http://www.asean.org/wp-content/
uploads/2012/05/ASEAN-Homestay-Standard.pdf](http://www.asean.org/wp-content/uploads/2012/05/ASEAN-Homestay-Standard.pdf)
- Bhan, S., & Singh, L. (2014). Homestay tourism in India:
Opportunities and challenges. *African Journal of
Hospitality, Tourism and Leisure*, 3(2), 1-8.
- Jamaludin, M., Othman, N., & Awang, A. R. (2012). Community
based homestay programme: A personal experience.
Procedia-Social and Behavioral Sciences, 42, 451-459.
- Kasuma, J., Esmado, M. I., Yacob, Y., Kanyan, A., & Nahar, H.
(2016). Tourist perception towards homestay businesses:
Sabah experience. *Journal of Scientific Research and
Development*, 3(2), 7-12.
- Kim, K., Uysal, M., & Sirgy, M. J. (2013). How does tourism in
a community impact the quality of life of community
residents?. *Tourism Management*, 36, 527-540.
- Mapjabil, J., Ismail, S. C., Rahman B. A., Masron, T., Ismail R.,
& Zainol, R. M. (2015). Homestays-community programme
or alternative accommodation? A re-evaluation of
concept and execution. *Geografia-Malaysian Journal
of Society and Space*, 11(12), 1-8.
- Misra, L. I., & Nanda, A. (2015). Homestay promoting rural
tourism in India. *Pezzottaite Journals*, 4(2), 1601-1607.
- Pusiran, A. K., & Xiao, H. (2013). Challenges and Community
Development: A case study of homestay in Malaysia.
Asian Social Science, 9(5), 1-17.
- Ranasinghe, R. (2015). Evaluation of homestay
accommodation supply in Sri Lanka. *International
Journal of Multidisciplinary Research and
Development*, 2(2), 442-447.
- Shukor, M. S., Salleh, N. H. M., Othman, R., & Idris, S. H. M.
(2014). Perception of homestay operators towards
homestay development in Malaysia. *Journal Pengurusan*,
42, 3-17.
- Sita, S. E. D., & Nor, N. A. M. (2015). Local perceptions towards
tourism impacts related to homestay programme.
Journal of Management Research, 7(2), 274-285.